

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1974

BRNO 1975

Hallstatt- und vĕteřovzeitliche Siedlung in Medlov /Bez.Brno-venkov/. Beim Grundmaueraushub eines Familienhauses der Ehegatten Grégr am nördlichen Rande von Medlov bei Pohořelice wurde die Hälfte einer unregelmässig eingetieften Grube zerstört. Auf die Grube machte der Schuldirektor in Medlov Trochta aufmerksam, der ebenfalls das Material aus dem gestörten Teil der Grube barg. Durchforscht konnte nur ein kleiner Teil der Grube werden, denn der weitere Teil der Grube war von dem Betonfussboden der Veranda des Hauses überdeckt. Aus der Grube gewann man Tierknochen und Keramik, die für die Datierung nur gewissermassen geeignet ist. Die Situlenformen sind für die jüngere Hallstattzeit typisch /1/ und gleichfalls können wir auch den Gefässsteil mit plastischer Verzierung in Zick-Zackform auf dem Bauch datieren. Für eine ähnliche Verzierung finden wir Analogien in Österreich, z. B. in der Kultur Gemeinlebarn-Statzendorf /2/. Das weitere Material aus der Grube ist nicht mehr so markant. Es ist nicht ausgeschlossen, dass einige Scherben in die Grube aus der Vĕteřov-Kulturschicht gelangten /Schüsselscherben mit nach innen erweitertem Rand und andere/, die hier ebenfalls gestört war und aus der ein Teil einer Tasse mit ausdrucksvoller Kante und mit nach innen durchdrücktem Boden stammt.

SÍDLIŠTĚ HORÁKOVSKÉ KULTURY VE ŠLAPANICÍCH,

/ okr. Brno - venkov /

Jindra Nekvasil, AÚ ČSAV Brno

Na severozápadním okraji města Šlapanic se provádí rozsáhlá výstavba nového sídliště Za zámekem. V místě, kde jsou postaveny nové domy, byla na podzim 1974 zjištěna prvá z porušených jam horákovské kultury.

Jednalo se o zásobní jámu se stĕnami rozšířenými ke dnu. Stĕny jámy byly však tak zhrouceny, že s výjimkou kruhového dna se již nedal rozpoznat původní tvar jámy. Keramika ze zásypu datuje jámu jednoznačně do horákovské kultury. Nalezli jsme tu i větší kusy amforovitých zásobnic, mís a hrnců.

Výzkum tohoto sídliště pokračoval i na počátku roku 1975, kdy byly porušeny různými výkopy další jámy. Toto sídliště bylo zachyceno již v roce 1963 při kladení plynovodu severozápadně odtud, blíže ke sva-hu nad Říčkou. Tehdy i v roce 1974 byly v tomto prostoru zaznamenány pozůstatky osady s kulturou moravské malované keramiky. /1/

Poznámky:

1 J. Říhový, Neolitické a halštatské sídliště u Šlapanic, Přehled výzkumů 1963, 17.

Siedlung der Horákov-er Kultur in Šlapanice /Bez.Brno-venkov/. Bei Bauarbeiten am nordwestlichen Rand von Šlapanice wurde eine Vorratsgrube erfasst und auch durchforscht, die zu der Siedlung der Horákov-er Kultur gehört, die bereits im Jahre 1963 /1/ entdeckt wurde. An denselben Stellen sind auch Spuren nach einer Besiedlung der Kultur mit mährischer bemalter Keramik vorhanden.

DRUHÁ VÝZKUMNÁ SEZÓNA V KŘIŽANOVICÍCH

/ okr. Vyškov /

Stanislav Stuchlík, AÚ ČSAV Brno

/ Tab.21 - 22 /

V září a říjnu 1974 probĕhla druhá sezóna na výzkumu v Křižanovicích. Naleziště se nachází na jižním okraji obce v trati zvané "Padělky". V roce 1973 zde byly prozkoumány jámy kultury s moravskou malovanou keramikou, kultury s nálevkovitými poháry a středodunajské mohylové kultury /1/. Výzkum v roce 1974, který byl provádĕn formou sond širokých 1 metr a dlouhých 10 nebo 15 metrů, byl zamĕřen na zjištění dalších objektů středodunajské mohylové kultury, jež odtud známe z výzkumu v roce 1973 a z výzkumu M. Chleboráda v třicátých letech. /2/ Objekty mohylové kultury však nebyly již zjištěny. Sídlíště mohylové kultury se rozkládalo patrnĕ na jih od zatím známých objektů. Tímto směrem však nemohl být výzkum provádĕn, protože původní terĕn je zde narušen širokým a hlubokým úvozem, za nímž se nachází kostel se hřbitovem. Při výzkumu byly otevřeny 4 sondy na poli St. Svobody /parc. č. 882/, další dvě sondy byly otevřeny na parcelách č. 885 a 886. Při výzkumu sice nebyly zjištěny mohylové objekty, avšak bylo prozkoumáno několik zajímavých objektů z jiných období.

V sondách č. III a IV nebyly zjištěny žádné objekty, pouze v severovýchodním rohu sondy č. IV bylo nalezeno několik mladohradištních střepů, které nasvědčují blízkosti nějakého objektu. Sondou č. II se přišlo na jámu kotlovitého tvaru s nerovným dnem v hloubce 125 cm pod povrchem. Na půdorysu měla kruhový tvar o průměru 160 cm. Zásyp tvořila šedočerná hlína, v níž bylo poměrně málo střepů a několik zvířecích kostí. Při rozšiřování sondy č. II v okolí jámy se přišlo ještě na jednu jámu. Tato měla lichoběžníkovitý tvar s rovným dnem v hloubce 115 cm pod povrchem. Horní část objektu byla však zřícená dovnitř jámy a tak přibližně od poloviny své výšky se jáma opět rozšiřovala. Průměr kruhového ústí jámy měřil 170 cm. Zásyp tvořila šedočerná hlína při dně promíšená spraší. Z jámy pochází pouze několik drobných střípků. Obě jámy můžeme zařadit do věteřovského typu.

Mnohem početnější byly nálezy v sondě č. I. Zde byly zjištěny dvě malé jamky válcovitého průřezu. Jedna měla hloubku 15 cm a průměr 80 cm, druhá byla hluboká 35 cm a měla průměr 85 cm. Uvnitř těchto jamek bylo pouze několik drobných střepů, které je datují do mladohradištního období. Stejně můžeme datovat i chatu, která byla zachycena na konci sondy č. I. Chata měla na půdorysu obdélníkový tvar o rozměrech 630 x 420 cm a byla zahloubena 40 cm do sprašového podloží. Delší osa chaty byla orientována přibližně ve směru S-J. Na obvodu chaty bylo zachyceno 6 kúlových jamek. V severní polovině chaty byly 2 jámy. Jedna měla hruškovitý tvar a byla zahloubena 120 cm pod dnem chaty, druhá byla válcovitého tvaru a byla zahloubena 90 cm pod dnem chaty. V zásypu chaty i v jamách byl bohatý střepový materiál, který umožňuje datovat tuto chatu do mladohradištního období. Toto datování potvrzuje i stříbrný denár uherského krále Ondřeje I. /1046 - 1061/, který byl z zásypu chaty rovněž nalezen. /3/

Sondou č. V se narazilo na velkou zemnici horákovské kultury. Měla nepravidelný kruhový tvar o průměru 460 až 500 cm. Stěny zemnice se šikmo zahlubovaly až do hloubky 80 cm /140 cm pod povrchem/. Dno bylo rovné. Zásyp tvořila v horní vrstvě popelem mírně promíchaná hlína, ve spodní vrstvě měla hlína již vyloženě popelovitý ráz. V zásypu bylo značné množství keramiky. Horákovská zemnice porušila kostrový hrob orientovaný Z-V. Kostra ležící na levém boku měla pravou nohu nataženou a levou v koleně pokrčenou. Od páneve k hlavě byla kostra zničena. U kostry nebyly žádné milodary a hrob nelze tedy datovat. S určitostí se dá pouze říci, že byl starší než horákovská zemnice.

Jižní část horákovské zemnice byla naopak porušena pecí z doby římské. Pec svou severní částí byla zaříznuta do stěny jámy a dovnitř zasahovala v délce 1 metru. Prozkoumána mohla být pouze tato část pece, jejíž průměr byl 80 cm. Výzkum pece bude dokončen v roce 1975. Dalším římským objektem byla chata v sondě č. VI. Chata tvaru nepravidelného čtverce o rozměrech 390 x 370 cm měla rovné dno, které bylo 20 až 30 cm zahloubené do podložní spraše. V šikmo zahloubených stěnách bylo zachyceno 6 kúlových jamek, jejichž hloubka se pohybovala od 40 do 60 cm. V jihovýchodním rohu chaty byl zbytek nějakého ohniště, který se rýsoval na podlaze objektu jako oválná skvrna přepálené hlíny o rozměrech 40 x 60 cm.

P o z n á m k y :

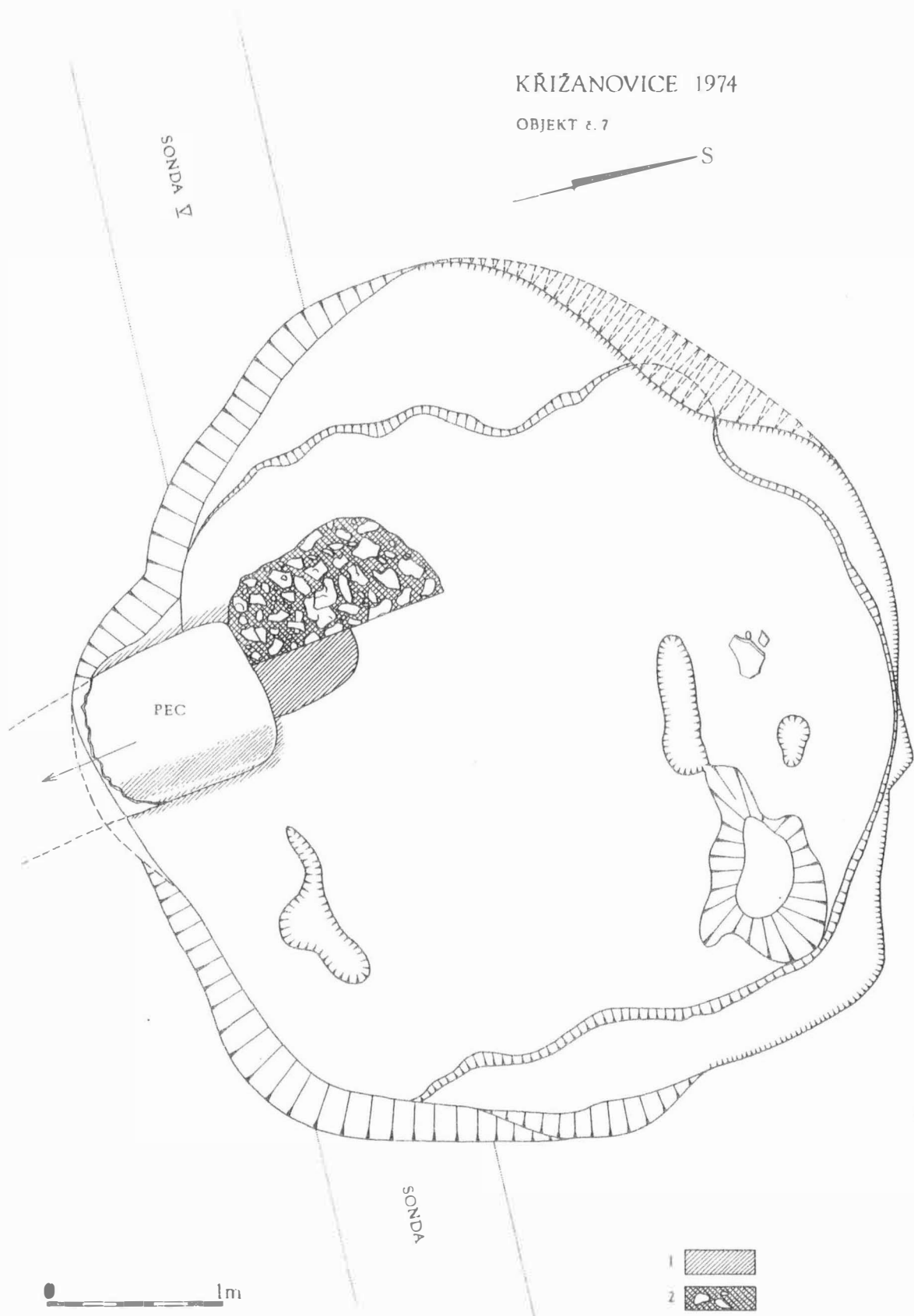
- 1 S. Stuchlík, Sondážní výzkum v Křižanovicích u Slavkova /okr. Vyškov/, PV 1973.
- 2 S. Stuchlík, Příspěvek k poznání počátku mohylové kultury na Moravě, AR XXIII, 1971, 140-146.
- 3 Odborné posouzení mince provedla dr. T. Kučerovská z Moravského musea v Brně, které tímto děkuji.

Zweite Grabungssaison in Křižanovice /Bez. Vyškov/. Im September und Oktober 1974 verlief die zweite Grabungssaison in Křižanovice. Der Fundort befindet sich am südlichen Rand der Gemeinde in der Flur, genannt "Padělky". Im Jahre 1973 wurden hier Gruben der Kultur mit mährischer bemalter Keramik, der Trichterbecherkultur und der donauländischen Hügelgräberkultur untersucht /1/. Die Grabung im Jahre 1974 war auf die Feststellung von weiteren Objekten der Hügelgräberkultur gerichtet, die wir von hier aus der Grabung vom M. Chleborád in den dreissiger Jahren /2/ und aus der Grabung im Jahre 1973 kennen. Objekte der Hügelgräberkultur wurden jedoch nicht mehr entdeckt.

Bei der Grabung wurden Objekte aus verschiedenen prähistorischen Zeitabschnitten untersucht. Aus der älteren Bronzezeit entdeckte man zwei Gruben des Věteřov Types mit geringem Scherbenmaterial. Die Hallstattzeit war durch eine grössere Erdhütte von unregelmässiger Kreisform im Ausmasse von 460 bis 500 cm und einer Tiefe von 140 cm vertreten. In der Aufschüttung der Erdhütte war eine grosse Keramikmenge, die wir in die Horákov Kultur einreihen können. Die Horákov Erdhütte störte ein älteres Körpergrab ohne Beigaben. Die Horákov Erdhütte wurde umgekehrt von einem Herd aus der römischen Kaiserzeit gestört. Untersucht konnte jedoch nur der in das Horákov Objekt reichende Teil werden. Aus der römischen Kaiserzeit wurde noch eine mässig eingetiefte Hütte mit Pfostenkonstruktion durchforscht. Die Ausmasse der Hütte betragen 390 x 370 cm und auf ihrem Umfang befanden sich 6 Pfostengruben. Eine weitere Hütte, die bei der Grabung im Jahre 1974 festgestellt wurde, gehörte in die jüngere Burgwallzeit. Die Hütte mit Pfostenkonstruktion war rechteckig im Ausmasse von 630 x 420 cm. Ausser dem reichen keramischen Material war in der Aufschüttung der Hütte noch ein silberner Denar des ungarischen Königs Andreas I. /1046 - 1061/ gefunden worden.

KŘIŽANOVICE 1974

OBJEKT č. 7

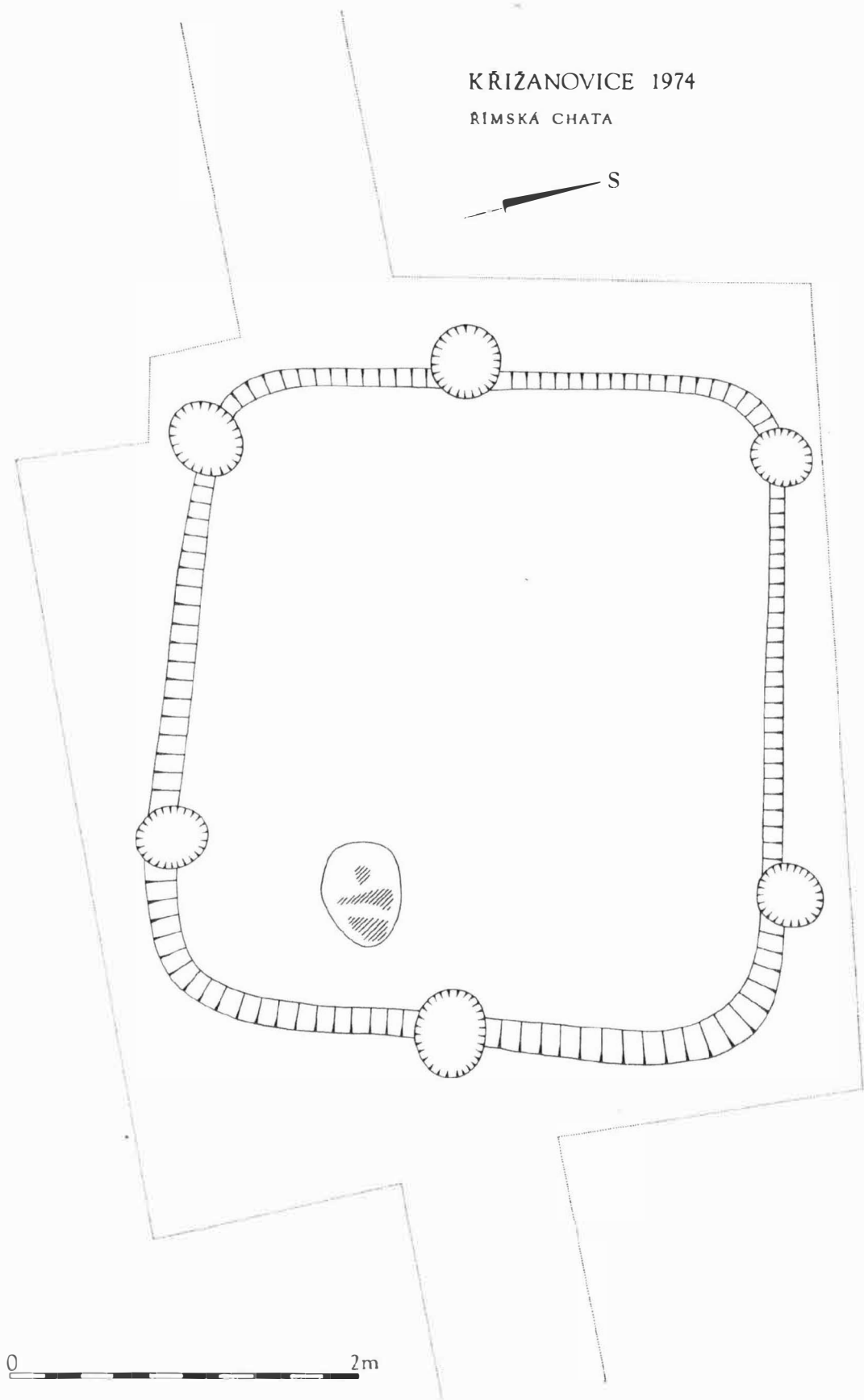

Tab. 21

Křižanovice / okr. Vyškov / . Objekt č. 7. Horákovská zemnice a pec z doby římské. 1 vrstva popela, 2 sušmazanice. - Objekt Nr. 7. Grube der Horákov-Kultur mit einem kaiserzeitlichen Ofen. 1 Aschenschicht, 2 eingestürzte Lehmbrocken.

KŘÍŽANOVICE 1974

ŘÍMSKÁ CHATA

Tab. 22

Křížanovice / okr. Vyškov /. Chata z doby římské. - Kaiserzeitliche Wohngrube ,

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1974

Vydává : Archeologický ústav ČSAV v Brně, sady Osvobození 17/19

Odpovědný redaktor : Akademik Josef Poulík

Redaktoři : Dr. A. Medunová, dr. J. Meduna, dr. J. Říhový

Překlady : Dr. R. Tichý, E. Tichá

Kresby : doc. dr. B. Klíma, A. Životská

Na titulním listě : stříbrná spona z doby stěhování národů ze Šakvic

Tisk : Geografický ústav ČSAV v Brně

Evidenční číslo : ÚVTEI-73332

Vydáno jako rukopis - 450 kusů - neprodejné